

บทที่ 5

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความ และวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทยและสหราชอาณาจักร พบว่า มาตรการทางกฎหมายหรือองค์กรที่มีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชื่อนั้นสามารถควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีได้ แต่ยังคงจะเกิดปัญหาซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยเจตนาทุจริตของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นผลทำให้อาชญากรใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชี เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องจากการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT และนำไปสู่การยกระดับผลการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT ของประเทศไทย

5.1 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องอนุวัติกฎหมาย หลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อเตรียมเข้ารับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการฟอกเงิน Financial Action Task Force: FATF

ซึ่งผลการประเมินที่ผ่านมา ประเทศไทยไม่ผ่านการประเมินและถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีข้อบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในบัญชีสีเทาเข้ม (Dark Grey List) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ และประชาชนทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศอาจจะต้องถูกตรวจสอบเรียกขอเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากหน่วยงานในต่างประเทศอย่างเข้มงวด ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินธุรกรรม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ระหว่างประเทศที่มีอัตราการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงอย่างสูง และประเทศไทยเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาประเทศพัฒนาแล้ว รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจและการเงินเพื่อสนับสนุนเงินทุนหรือเงินกู้ยืม ดังนั้น เมื่อกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วจะมีจุดยืนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติ ต่อสังคมโลก จึงทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องปฏิบัติตามแนวทางในเรื่องนั้นด้วย อีกทั้งองค์กรระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจและการเงินในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วก็มักแสดงจุดยืนในทิศทางเดียวกัน เมื่อประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องพึ่งพาประเทศพัฒนาแล้วหรือองค์กรระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรฐานที่ประเทศหรือองค์กรเหล่านั้นสนับสนุน และเพื่อมิให้ประเทศไทยถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและประเทศไทยยังคงได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเงินต่อไป

รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางภายใต้ต้น โยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 และยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2558-2564 จึงมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคีในการป้องกันภัยคุกคามและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและผลักดันเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเอกภาพของหน่วยงานภาครัฐ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อป้องกันมิให้ประเทศไทยถูกใช้เป็นพื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทยเป็นที่พักพิงหรือแสวงหาบัจจัยเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของกลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก Asia/Pacific Group on Money Laundering: APG เข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT รอบที่ 3 พ.ศ. 2559-2560 โดยผลรายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT ปี พ.ศ. 2560 ระบุว่า มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุน

ทางการเงินแก่การก่อการร้ายของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยมิได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน Designated Non-Financial Businesses and Professions: DNFBPs ที่ดำเนินการในประเทศไทยปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน AML/CFT ในขณะที่มาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้กำหนดถึงความจำเป็นที่ให้ทุกประเทศต้องกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย

ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2552 ได้แก้ไขมาตรา 16 กำหนดประเภทของผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ 10 ประเภท ซึ่งไม่มีการกำหนดรวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงิน ตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรืออาจมีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินด้วย ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับและได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและองค์กรระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามหากประเทศไทยยังไม่สามารถอนุวัติกฎหมายและดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลได้ในมุมมองของประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศไทยอาจจะได้รับการปฏิบัติตอบโต้ทางเศรษฐกิจซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทย อาทิ เช่น การไม่พิจารณาช่วยเหลือหรือสนับสนุนเงินทุนในการพัฒนาประเทศ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในอัตราสูงในกรณีประเทศไทยขอกู้เงินจากประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเห็นได้ว่าการตอบโต้ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้นักลงทุนต่างชาติเกิดความไม่มั่นใจในการลงทุน ส่งผลทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสจากการลงทุน การส่งออก สูดขายเงินที่จะไหลเข้าประเทศก็จะน้อยลง ทำให้ระบบเศรษฐกิจล้มเหลว ไม่มีการขยายตัว ทำให้ประเทศไทยไม่มีเงินในการที่จะพัฒนาประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าว ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกฎหมายระหว่างประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยจะเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT รอบที่ 4 อีกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับและได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและองค์กรระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ยังส่งผลทำให้ประเทศไทยจะมีระบบกฎหมายที่สามารถป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากการกระทำ ความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

5.2 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีตามแนวทางมาตรฐานสากลและกฎหมายของสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย

ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีนอกจากจะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีต้องไม่ประกอบวิชาชีพที่มีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ ในงานที่ตนได้ให้บริการทางวิชาชีพ และจะต้องหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีเองที่ไม่ได้เข้าใจหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็อาจจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำธุรกรรมที่สนับสนุนการฟอกเงินและการก่อการร้าย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหราชอาณาจักรและประเทศไทย

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีตามแนวทางมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT ได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน Designated Non-Financial Businesses and Professions: DNFBPs ซึ่งรวมถึงทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชีมาใช้บังคับเมื่อบุคคลเหล่านี้เตรียมการเพื่อทำหรือทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้าเกี่ยวกับกิจกรรมการซื้อและขายที่ดิน

หรือการบริหารจัดการเงิน หลักทรัพย์หรือสินทรัพย์อื่น ๆ ของลูกค้า หรือการบริหารจัดการบัญชีธนาคาร ออมทรัพย์หรือหลักทรัพย์ หรือการจัดการมีส่วนร่วมในการก่อตั้ง การดำเนินการหรือการบริหารจัดการบริษัท หรือการก่อตั้งการดำเนินการหรือการบริหารจัดการนิติบุคคลหรือข้อตกลง และซื้อและขายองค์กรธุรกิจ

หากทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อ และเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชีได้เตรียมการเพื่อทำหรือทำธุรกรรมดังกล่าวให้กับลูกค้าแล้วจะต้องเก็บรักษาหลักฐาน หรือรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหากลูกค้ามีพฤติกรรมที่อาจจะเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่สนับสนุนการฟอกเงินและการก่อการร้าย

ดังนั้น เมื่อทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อ และเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชี ได้ทำหรือประกอบธุรกรรมให้กับลูกค้าแล้วแต่กรณีเกี่ยวกับการกิจกรรมข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล กล่าวคือ มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมตามข้อแนะนำข้อที่ 12 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) โดยใช้หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้าและการพิสูจน์ทราบลูกค้า รวมทั้งการเก็บรักษาข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดเช่นเดียวกับสถาบันการเงินทั่วไป ประกอบกับข้อแนะนำข้อที่ 13-16 ที่กำหนดให้ทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อ และเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าเงินทุนนั้นเป็นเงินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาหรือเกี่ยวกับการก่อการร้ายให้รายงานต่อหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน

กรณีการรายงานของทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อ และเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชีรายงานโดยสุจริตจะได้รับความคุ้มครองจากความรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา อย่างไรก็ตามข้อแนะนำที่ 16 กำหนดว่าทนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อ และเอกสารผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่น ๆ และนักบัญชีไม่ต้องรายงานความสงสัยถ้าข้อมูลที่ได้รับมานั้นมีความจำเป็นต้องเก็บรักษาเป็นความลับในวิชาชีพ

สำหรับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีตามแนวทางกฎหมายของสหราชอาณาจักร ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 (Proceeds of Crime Act 2002) ซึ่งมาตรา 330 ได้บัญญัติให้มีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Make the Required Disclosure) ต่อเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีสำนักงานอาชญากรรมแห่งชาติ

นอกจากหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมแล้วพระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 ยังได้บัญญัติให้มีบทคุ้มครองผู้เปิดเผยข้อมูลหรือผู้รายงานธุรกรรมเพื่อ

ให้ไม่ต้องรับผิดชอบ และยังสามารถให้มิบทคุ้มครองผู้ประกอบการวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมายไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลหรือการรายงานธุรกรรมต่อรัฐซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 330 (9A) และข้อมูลหรือเรื่องที่ไม่ต้องทำการรายงานเป็นไปตามมาตรา 330 (10) ว่าหากเป็นข้อข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่มาถึงผู้ประกอบการวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมาย หรือที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ที่มีเอกสิทธิ์ (Privileged Circumstances) หากมีการสื่อสารหรือให้ข้อมูลแก่ตน ไม่ว่าจะโดยลูกความหรือตัวแทนลูกความของผู้ประกอบการวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมาย เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่ลูกค้าโดยที่ปรึกษาดังกล่าว หรือโดยบุคคลที่มาขอคำแนะนำทางกฎหมายจากที่ปรึกษากฎหมาย หรือตัวแทนของตน หรือโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีหรือพิจารณาคดีทางกฎหมาย แต่ทั้งนี้ ข้อมูลหรือเรื่องอื่นที่มีการสื่อสารหรือมอบให้โดยมีเจตนาเพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาญาจะไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 330 (11)

ในการกำหนดให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายซึ่งรวมถึงทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย พระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 มาตรา 330 (12) ได้กำหนดไว้ในภาคธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไว้ในตารางท้ายพระราชบัญญัติที่ 9 (1) (n) กล่าวคือ ธุรกิจมีภาคการควบคุมประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในธุรกรรมทางการเงินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและขายอสังหาริมทรัพย์ (หรือในสกอตแลนด์ทรัพย์สินตกทอดทางมรดกได้) หรือหน่วยงานธุรกิจการจัดการเงินของลูกค้า หลักทรัพย์หรือสินทรัพย์อื่น ๆ การเปิดหรือการจัดการบัญชีธนาคาร การออมหรือหลักทรัพย์ การให้บริการขององค์กรที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้ง การดำเนินการหรือการจัดการบริษัท การจัดตั้งดำเนินงานหรือการจัดการของทรัสต์หรือบริษัทหรือ โครงสร้างที่คล้ายกัน โดยบริษัทหรือผู้ประกอบการแต่เพียงผู้เดียวที่ดำเนินธุรกิจให้บริการทางกฎหมายหรือการรับรองเอกสารแก่บุคคลอื่น

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติเงินที่ได้จากการกระทำความผิด ค.ศ. 2002 มาตรา 330 (7B) ได้บัญญัติเกี่ยวกับที่ปรึกษาทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องไว้ โดยให้มีความหมายถึงผู้ประกอบการวิชาชีพนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านภาษีซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นสำหรับนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านภาษีที่ผ่านการฝึกอบรม ทดสอบความรู้ความสามารถ และทราบข้อกำหนดการรักษามาตรฐานทางวิชาชีพและจริยธรรม รวมถึงบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ไว้ในมาตรา 330 (14) จึงเท่ากับว่าผู้ประกอบการวิชาชีพนักบัญชี ผู้สอบบัญชี หรือที่ปรึกษาด้านภาษีไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลหรือการรายงานธุรกรรมต่อรัฐซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 330 (9A) และข้อมูลหรือเรื่องที่ไม่ต้องทำการรายงานเป็นไปตามมาตรา 330 (10) เช่นเดียวกับผู้ประกอบการวิชาชีพที่ปรึกษากฎหมาย

สำหรับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางกฎหมายประเทศไทย ได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน Designated Non-Financial Businesses and Professions: DNFBPs ไว้ในมาตรา 16 ให้ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการให้คำแนะนำ หรือเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรม ที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่ารถยนต์ ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับ นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงิน ตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจ สถาบันการเงิน ให้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ป.ป.ง. ในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้ เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวรายงานการทำ ธุรกรรมต่อสำนักงาน ป.ป.ง. และการจัดให้ลูกค้าแสดงตนกำหนดไว้ในมาตรา 20 ให้สถาบัน การเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องกำหนดมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรคในการแสดงตนของคนพิการ หรือทุพพลภาพด้วย เว้นแต่ลูกค้าได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว การแสดงตนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม วิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ากำหนดไว้ใน มาตรา 20/1 สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 (1) และ (9) ต้องกำหนดนโยบาย การรับลูกค้า การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวกับการฟอกเงินของลูกค้า และต้องดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเมื่อเริ่มทำธุรกรรมครั้งแรก โดยต้องตรวจสอบเป็น ระยะจนถึงสิ้นสุดดำเนินการเมื่อมีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า พร้อมทั้งการตรวจสอบ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามวรรคหนึ่งจะมีขอบเขตเพียงใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการแสดงตนและการพิสูจน์ทราบลูกค้า การตรวจทานบัญชี ลูกค้า และการติดตามความเคลื่อนไหวทางบัญชีของลูกค้าที่ได้รับการแจ้งจากสำนักงาน

โดยให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) ด้วยโดยอนุโลม แต่จะใช้กับผู้ประกอบอาชีพที่มีลักษณะอย่างไรให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยต้องมีให้ลักษณะเป็นการก่อความเดือดร้อนแก่ผู้ประกอบอาชีพรายย่อยและประชาชนที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเท่านั้น

การจัดให้ลูกค้านับถือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดไว้ในมาตรา 21 การทำธุรกรรมตามมาตรา 13 ให้สถาบันการเงินนับถือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าวตามแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และรายละเอียดการทำธุรกรรมกำหนดไว้ในมาตรา 22 เว้นแต่จะได้รับการแจ้งเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่นให้สถาบันการเงินเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตนตามมาตรา 20 เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้าเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและนับถือข้อเท็จจริงตามมาตรา 21 เป็นเวลา 5 ปีนับแต่ได้มีการทำธุรกรรมหรือบันทึข้อเท็จจริงนั้น และให้นำความใน (1) มาใช้บังคับกับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ด้วย

มาตรา 22/1 ภายใต้บังคับมาตรา 20/1 วรรคสาม ให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามมาตรา 20/1 เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า แต่ก่อนพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว หากมีเหตุจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับลูกค้ารายใดให้เลขาธิการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าวเก็บรักษารายละเอียดของลูกค้ารายนั้นต่อไปอีกไม่เกินห้าปีนับแต่พ้นเวลาดังกล่าวได้ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บรักษารายละเอียดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดหรือร่องรอยทางกระดาศ และเพื่ออำนวยความสะดวกติดตามการฟอกเงิน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม โดยมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง. เพื่อให้สามารถพิสูจน์แหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่

จากการศึกษา พบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังมิได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งในการฟอกเงิน กล่าวคือ ไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมดังเช่น

สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบการอาชีพ ตามมาตรา 16 (1) - (10) ทั้งนี้ การให้บริการ หรือการดำเนินการของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการฟอกเงิน เช่น การทำธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินของลูกความ หรือการจัดตั้งบริษัทหรือองค์กรธุรกิจเพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาเปลี่ยนแปลงสภาพให้เป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย การให้คำแนะนำทางภาษี เป็นต้น ดังนั้น การฟอกเงินโดยผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีโดยการให้คำแนะนำ หรือปกปิดเส้นทางทางการเงินโดยเจตนาหรือถูกใช้เป็นเครื่องมือโดยไม่ได้มีเจตนาอาจจะเป็นช่องทางในการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำ ความผิดไปฟอกเพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกตรวจสอบและติดตามได้

จึงควรเร่งแก้ไขให้นำมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชี โดยนำเอามาตรการการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับกับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีด้วย

5.3 แนวทางและขอบเขตที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย

ในการศึกษานี้จะวิเคราะห์แนวทางการและขอบเขตที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ดังนี้

ด้านคำนิยามความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ ปัจจุบันพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ได้ บัญญัติคำว่า “ทนายความ” หมายความว่า ผู้ที่สถาปนาความ ได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ แต่ไม่ได้กล่าวถึงบุคคลที่ให้คำปรึกษา กฎหมาย ซึ่งอาจจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายที่ให้บริการทางวิชาชีพเกี่ยวกับการลงทุน การจัดตั้งองค์กรธุรกิจ ซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการฟอกเงินได้ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินควรครอบคลุมถึงบุคคลที่ให้คำปรึกษากฎหมายเหล่านี้ด้วย เนื่องจากไม่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

สำหรับคำนิยามความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประเทศไทยได้ตราไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้บัญญัติคำว่า “ผู้ทำบัญชี” หมายความว่า ผู้ทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี และ “วิชาชีพบัญชี” หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร

ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนด โดยกฎกระทรวง โดยมีสภาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อทำหน้าที่ในการ กำหนดเรื่องการรับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอน ใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และกำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อควบคุม การทำหน้าที่การเป็นนักบัญชี ซึ่งเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดไว้ ครอบคลุมก่อให้เกิดการขยายวิชาชีพบัญชีออกไปหลายด้าน

อนึ่ง หากมีการกำหนดเป้าหมายในการป้องกันความเสี่ยงจากการฟอกเงินและการทุจริต ด้วยการพัฒนาวิชาชีพบัญชีในด้านการฟอกเงิน เห็นควรให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในด้านนี้ และควร ขยายเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริต ที่เรียกว่า “Forensic Accounting (การบัญชีนิติการ)” อีกด้วย เนื่องจากการสืบค้น การวิเคราะห์ในลักษณะงานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการจะสามารถช่วยให้เกิดการประมวลผลลัพธ์ที่ได้ จากกรณีศึกษาทั้งของประเทศไทย และในต่างประเทศด้านการฟอกเงินและการทุจริตการใช้เครื่องมือด้าน Forensic Accounting จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชีรวมถึงผู้มีส่วนได้เสียและหรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกับ ผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี ทั้งนี้ เพื่อให้มีข้อมูลและความรู้ในเชิงป้องกันความเสี่ยงจากการฟอกเงิน และการทุจริตนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม หากจะแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความและพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ใหม่ โดยการแก้ไขคำนิยามความหมายของทนายความและวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ครอบคลุม ความหมายของที่ปรึกษากฎหมายและการประกอบวิชาชีพก็จะทำให้เกิดผลการบังคับใช้กฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยได้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติทนายความ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... มาตรา 4 “ทนายความ” หมายความว่า ผู้ที่สภาทนายความได้รับจดทะเบียน และออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ รวมถึงผู้ประกอบ วิชาชีพทนายความ

สำหรับการแก้ไขพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี เห็นควรแก้ไข ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่...) พ.ศ. ... มาตรา 4 “วิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวาง ระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการ บัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ด้านการรายงานธุรกรรม การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชี มีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในยุคปัจจุบันนี้ที่สภาพสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศได้พัฒนาอย่างกว้างไกลนี้ เห็นว่าการบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรมเป็นการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด เนื่องจาก ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ชัดเจนประกอบกับมี องค์กรที่คอยกำกับ ดูแล และควบคุมอย่างสภานายความ และสภาวิชาชีพบัญชีด้วยแล้ว ยังมีระบบ การจดทะเบียนการประกอบวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีต้อง ได้รับ ใบอนุญาตการเป็นนายความหรือนักบัญชีเสียก่อน ทำให้สามารถตรวจสอบจำนวนและ รายละเอียดของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีได้อย่างแน่นอน ซึ่งส่งผลทำให้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถควบคุมและตรวจสอบผู้ประกอบวิชาชีพ นายความและวิชาชีพบัญชีให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นการต่อต้านการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินของผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากประเทศไทยมิได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความและวิชาชีพบัญชี เป็นผู้ที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งการฟอกเงินส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเงินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดมีการหมุนเวียนออกไปด้วยความรวดเร็วและปราศจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ (Economic Rationale) ทำให้เกิดการบิดเบือนของดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจและการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ และหากไม่ได้รับการป้องกันอย่างเพียงพอจะนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรงทางเศรษฐกิจ สังคมและ ความมั่นคง แม้จะไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าผลกระทบจากอาชญากรรมประเภทใด แต่ความเสี่ยง จากการฟอกเงินในระดับสูงย่อมส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถาบันการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการทำธุรกรรมระหว่างประเทศเป็นจำนวนมาก

จากการศึกษา พบว่า การที่ประเทศไทยยังมิได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพนายความ และวิชาชีพบัญชีเป็นผู้ที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจและการเงินปรากฏให้เห็นได้เร็วที่สุด มีผลกระทบรุนแรงและสร้างความเสียหายมากที่สุด ซึ่งเห็นได้จากการที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อ ดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการฟอกเงินจัดให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน เมื่อปี พ.ศ. 2555 ซึ่งส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของประเทศ ตลอดจนส่งผลต่อ

ขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันการเงินเนื่องจากคู่ค้าบางประเทศมีข้อกำหนดที่เข้มงวดในการทำธุรกิจกับคู่ค้าที่ไม่มีการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล หรือการเพิ่มมาตรการตรวจสอบธุรกรรมที่ทำกับประเทศดังกล่าวทำให้ภาคธุรกิจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและต้องใช้เวลาในการทำธุรกรรมมากขึ้น และผู้ประกอบการไม่ได้รับความสะดวกในการทำธุรกรรม หรือหากมีมาตรการลงโทษจากต่างประเทศโดยการระงับการทำธุรกรรมก็จะส่งผลให้รายได้ของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐลดลงอีกด้วย ซึ่งหมายถึงกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรพิจารณา คือ การหลีกเลี่ยงภาษีโดยการแสดงรายได้ น้อยกว่าที่เป็นจริงเพื่อให้เสียภาษีน้อยลง การขอลี้ภัยภาษีอันเป็นเท็จ รวมทั้งการออกไปกำกับภาษีปลอม รวมไปถึงการกระทำความผิดอาชญากรรมประเภทอื่นๆ การกระทำความผิดดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคและทำให้รายได้ของรัฐบาลจากการจัดเก็บภาษีน้อยลง และผลกระทบที่มีต่อภาคธุรกิจจากความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน โดยเฉพาะในส่วนของสถาบันการเงินซึ่งไม่ดำเนินมาตรการด้านการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือขาดการจัดการกับความเสี่ยงอย่างเพียงพอส่งผลต่อชื่อเสียงทำให้เสียลูกค้าหรือธุรกิจที่มีผลกำไรมีความเสี่ยงต่อสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ ลูกค้าขาดความเชื่อมั่น รวมทั้งมีความเสี่ยงที่จะถูกลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น กรณีการถือโงงและการฟอกเงินที่เป็นเหตุให้ธนาคารเก่าแก่แห่งหนึ่งของอังกฤษประสบภาวะล้มละลายในปี พ.ศ. 2538 หรือการล้มของธนาคารพาณิชย์ไทยแห่งหนึ่งในปี พ.ศ. 2540

ผลกระทบทางด้านสังคม การฟอกเงินส่งผลกระทบต่อทางสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดจะถูกนำไปใช้ก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ เป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด เช่น การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น การขยายตัวของอาชญากรรมจึงบั่นทอนระเบียบ บั่นทอนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาประเทศและความสงบเรียบร้อยในสังคม ประชาชนขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมเป็นจำนวนมากจน

ผลกระทบด้านความมั่นคง การฟอกเงินเป็นภัยความมั่นคงนอกกรอบแบบ (Non-Traditional Security) ประเภทหนึ่งที่คุกคามความมั่นคงของประเทศจากการที่องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ขยายตัวเข้ามาดำเนินกิจกรรมผิดกฎหมายในประเทศ แม้ว่าหน่วยงานด้านความมั่นคงและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะมีการบูรณาการการทำงานระหว่างกันแล้ว แต่ยังไม่สามารถจัดการเชิงรุกเพื่อควบคุมและปราบปรามกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการก่อความไม่สงบที่มีมูลค่าสูงสุดเป็นลำดับแรก ได้แก่ แหล่งเงินจากองค์กรไม่แสวงหากำไร รองลงมาได้แก่ กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย การจัดกิจกรรมระดมทุน และการสนับสนุนตนเอง ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากความถี่และผลกระทบจากจำนวนการก่อเหตุ พบว่าแหล่งระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการสนับสนุนการก่อความไม่สงบที่ส่งผลในการสร้างความรุนแรงได้มาก ได้แก่ การสนับสนุนตนเองของผู้ก่อเหตุ และการระดมทุนผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดที่จะถูกใช้ในการเคลื่อนย้ายเงินทุนเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย ได้แก่ การเคลื่อนย้ายเงินผ่านด่านศุลกากร การทำธุรกรรมผ่านช่องทางธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจ โดยส่วนใหญ่เป็นการเคลื่อนย้ายจากแหล่งเงินทุนภายในประเทศไปยังผู้ก่อความไม่สงบที่อยู่ในต่างประเทศ โดยไม่ปรากฏหลักฐานการส่งเงินจากภายในประเทศเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายในต่างประเทศ

จุดมุ่งหมายของการใช้เงินส่วนใหญ่มี 2 ประการ ได้แก่ การปฏิบัติการก่อเหตุ (Operational) และงานด้านการจัดตั้ง (Organizational) สำหรับการใช้จ่ายเงินเพื่อการปฏิบัติการก่อเหตุเป็นการใช้จ่ายหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ อาวุธ หรือวัตถุระเบิดต่าง ๆ และใช้ในการฝึกอบรม สำหรับงานด้านการจัดตั้ง จะมีการใช้จ่ายเงินในการโฆษณาชวนเชื่อ ขยายเครือข่าย ปลุกฝังแนวคิดในการสร้างความรุนแรง จัดการประชุม และการรักษาไว้ซึ่งเครือข่าย จึงเห็นได้ว่าผลกระทบจากการมีอยู่ของการก่อการร้ายและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายมีความรุนแรงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบด้านสังคมทำให้ประชาชนขาดคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติและภาพลักษณ์ของประเทศ และผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว จิตความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจรวมทั้งสถาบันการเงินลดลง เนื่องจากการขาดความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัย นอกจากนี้ ความไม่สงบในพื้นที่บ่อนทรายอากาศการลงทุนทำให้พื้นที่ขาดโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความเสี่ยงในการถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ทำส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากมีการแก้ไขกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยเป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการฟอกเงินย่อมส่งผลที่ดีต่อประเทศไทย กล่าวคือ ผลคืออย่างเป็นทางการ คือ การได้รับ

ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการฟอกเงินประเทศต่าง ๆ และได้รับการยอมรับว่ามี การปฏิบัติที่เป็นสากล และผลคืออย่างไม่เป็นทางการ คือ การประสานขอข้อมูลข่าวกรองทางการเงิน จากประเทศที่มีการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชีเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน ชุรกรรม ในกรณีมีการรายงานชุรกรรมจากวิชาชีพดังกล่าว ทำให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น